

بسم الله الرحمن الرحيم

ابو عثمان بن بحر الجاحظ البصری

فضیلت‌های ترکان

(در عصر خلفای بنی عباس)

مترجم: میر علی رضائی

فهرست مطالب

۱. مقدمه (مترجم فارسی) ۵
۲. مقدمه (مترجم ترکی آذری) ۷
۳. جاحظ و اثر وی درباره « فضیلت‌های ترکان و رساله‌ی مربوط به قشون فتح بن خاقان » ۱۱
۴. فضیلت‌های ترکان و به طور کلی رساله‌ای به فتح بن خاقان درباره اردوی خلافت ۳۳
۵. توضیحات ۱۰۱
۶. خلاصه انگلیسی ۱۲۶

مقدمه

تدوین دقیق‌تری از تاریخ اسلام به منابع و تحقیقات زیادی نیاز دارد، به ویژه اواخر دورهٔ بنی‌امیه و اوایل بنی‌عباس که رواج اشرافیت‌گرایی عربی، رقابت و بروز اختلافات قومی و ظهور مقاومت سایر اقوام، در این دوران به اوج خود رسیده بود. با توجه به قلت منابع مربوط به این دوران و تشخیص منابع صحیح‌تر و بی‌طرفانه، هر قدمی، ولو کوچک، در راستای کمک به تدوین تاریخ این دوره حساس شایات تقدیر است.

«در راستای تقریب و اتحاد مذاهب شیعه و سنی در شصت سال گذشته اقدامات ارزشمندی صورت گرفته است، از جمله این اقدامات تأسیس «دارالتقریب بین المذاهب الاسلامیه» است. در عظمت این مؤسسه همین بس که شیخ عبدالمجید سلیم و شیخ محمود شلتوت و شیخ محمد مدنی که هر کدام به ترتیب شیخ ازهر و امام اکبر عصر خود بودند، از اعضای مؤثر و نویسنده‌گان پرشور مجله «رساله الاسلام»، ارگانی رسمی دارالتقریب، به شمار می‌رفتند»^۱.

ما نیز با ترجمه این اثر کلاسیک مربوط به آن دوران که توسط یکی از مشهورترین ادیبان عرب، جاحظ بصری نوشته شده است، خواستیم تا در این راستا قدمی کوچک برداشته باشیم.

این کتاب در اصل به زبان عربی نوشته شده است که توسط یکی از استادان برجسته جمهوری آذربایجان به زبان ترکی آذری ترجمه و توضیحاتی نیز به پای کتاب افزوده شده است. مترجم ترکی آذری محمد حسن قنبرلی مترجم قرآنی مؤلف کتابهای زیر است:

۱. «عرب بدیعی ادبی قاینات لاریندا تورک»،^۲

۲. «حضرت محمدین حدیث لارینده عموم بشری ده یرلر»^۳

این مترجم گرانمایه در جواب به اهانت و قیحانه روزنامه دانمارکی به ساه مبارک رسول خدا (ص) کتاب ارزشمند «پیغمبرین حدیث لارینده عموم بشری ده یرلر» (ارزش های عام بشری در احادیث رسول خدا (ص)) را نوشت تا جو منطقی و علمی به این نااهلان داده باشد.

امیدوار است که ترجمه این کتاب در راستای تدوین گوشه ای از تاریخ جهان اسلام کمکی به محققین و مورخین بنماید. با توجه به ثقیل بودن اسلوب و این کتاب، تصمیم گرفته شد، آن به زبانی ساده و با اسلوبی فراگیر ترجمه گردد خوانندگان زیادی بتوانند از این اثر استفاده کنند. از کلیه کسانی که نقایص ترجمه این جانب را به ما گوشزد خواهند نمود، تشکر و قدرانی می گردد.

در پایان از زحمات دکتر پرویز محمدی استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه های شهرستان های نقه و مهاباد به جهت قبول ویراستاری متن ترجمه صمیمانه تشکر و قدردانی می نماید.

میرعلی رضایی

دانشجوی دکتری زبان شناس

۲ - محمد حسن قنبرلی، عرب ادبی - بدیعی قاینات لاریندا تورک، مؤثرجم نشریاتی، باکی ۱۹۹۸.

۳ - محمد حسن قنبرلی، حضرت محمدین حدیث لارینده عموم بشری ده یرلر، باکی: ۲۰۰۶.